

Kleine portie vers gras is prima in te mengen

De voordelen van vers gras zijn niet alleen te benutten via weiden of het reguliere stalvoeren. Ook vers gras inmengen in het gemengde rantsoen is tot 4 of 5 kilo prima mogelijk. Geen concurrentie aan het voerhek en een constanter rantsoen zijn voordelen. Broei en arbeid zijn aandachtspunten.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Vers gras heeft de laatste jaren in de boerenpraktijk veel aan waardering gewonnen. De weidegangcijfers zijn onder invloed van stimuleringsprogramma's toegenomen en ook stalvoeren is helemaal 'hot'. Meer goedkoop eiwit van eigen land en een betere benutting van herfstgras pleiten voor het voeren van meer vers gras. Toch is weidegang niet overal mogelijk en kleven er aan het traditionele zomerstalvoeren ook nadelen. 'We hebben twee dagen aan zomerstalvoeren gedaan door het verse gras over het gemengde rantsoen heen te draaien. Maar de koeien braken de stal af', vertelt Michiel Scherders uit Molenschot. 'We hebben overbezetting op het voerhek, dan is traditioneel stalvoeren niets. Wij houden van rust in het koppel, dus zijn we er heel snel weer mee gestopt.'

Michiel Scherders van Vero JES Holsteins melkt in Molenschot 440 koeien en hoorde vier jaar geleden van de mogelijkheid om vers gras door het rantsoen te mengen. 'Wij hadden destijds een vrij kleine huiskavel en konden daardoor niet veel verder komen dan 4 kilo droge stof uit vers gras via weidegang. Toch wilden we graag meer vers gras benutten vanwege het kostprijsvoordeel.'

Geen competitie aan voerhek

Naast Scherders kwam ook Jan Ketelaars, herdmanager van ruim 400 koeien bij Van Puijenbroek Landbouw in Hilvarenbeek, in aanraking met het voeren van vers gras in het rantsoen. Het was Van Bakel uit Vredepeel die op dit gebied een van de pioniers was en de goede ervaringen met het inmengen van vers gras deelde met collega's. 'We passen hier op het bedrijf deelweidegang toe. Met het oog op het besparen van eiwit, met name penseiwit, wilden we toch ook graag wat met vers gras doen. Eiwit besparen en meer eiwit van eigen land

past binnen de duurzaamheidsvisie van het bedrijf', vertelt Ketelaars.

Ook Frans van Kalmthout uit Rucphen heeft inmiddels bijna drie jaar ervaring met het voeren van vers gras, gemengd in het rantsoen en gewoon los voor het voerhek. 'We weiden onze circa 300 koeien, maar vanwege droogte is het niet altijd gemakkelijk voldoende grasaanbod te hebben. Gras is hier een risicogewas, maar door te stalvoeren kunnen we een hogere versgrasopname realiseren door ook land op afstand in te zetten. Daarnaast weet ik als lid van European Dairy Farmers dat bedrijven met veel vers gras bedrijfseconomisch goed meedraaien.' Van Kalmthout begon ook vanwege weinig vreetplekken en op advies van de voeradviseur met het inmengen van vers gras. 'Door het verse gras in te mengen wordt de opname van het hele rantsoen beter. Iets te oud gras bleken de koeien hier bijvoorbeeld vers nauwelijks te eten, maar gemengd door het rantsoen wel.'

Van jongvee- naar koeienvoer

Helemaal nieuw wil melkveespecialist bij ForFarmers Rob Jacobs het inmengen van vers gras niet noemen. 'De eerste bedrijven, zoals die van Scherders en Van Puijenbroek, hebben er sinds 2019 ervaring mee en het werkt goed. Inmiddels verwerkt 10 tot 15 procent van mijn klanten in Brabant vers gras in het gemengde rantsoen. Ik deel de ervaringen van deze veehouders ook bij andere klanten. Recent zijn er nog weer twee veehouders mee begonnen', vertelt Jacobs. 'Mits je het goed uitvoert, is het een mooie methode om toch de voordelen van vers gras te benutten. Veel bedrijven beginnen ermee om het najaarsgras beter te benutten en breiden het eventueel later verder uit naar de rest van het seizoen.' Scherders begint na de derde snede met het inmengen

Het inmengen van vers gras in het rantsoen vraagt om een extra handeling door het inladen van het gras in de voermengwagen

van vers gras. 'Met name het najaarsgras proberen we zo van pinkenvoer, als het is ingekuuld, op te waarderen tot koeienvoer door het vers te voeren. Voor het jongvee heb je snel pinkenvoer genoeg. Door het vers te voeren krijgt het najaarsgras een andere economische waarde en daarnaast besparen wij zeker een halve kilo soja per koe per dag.' Scherders voert 4 kilo droge stof vers gras per koe per dag. 'Dat is precies een volle opraapwagen van 9 ton. Bovendien kunnen we het dan maar net in de voermengwagen laden, want het verse gras neemt wel veel meer volume in dan snijmais of ingekuuld gras.'

Homogeen rantsoen

Volgens Michiel Scherders is een groot voordeel van het inmengen van vers gras de nauwkeurigheid. 'Wij weten precies wat we laden en dus wat de koeien opnemen. Bij het los verstrekken van vers gras verschilt de opname per koe veel meer. Ook bepalen we iedere week zelf het drogestofpercentage van het gras met een droogstoof om de nauwkeurigheid nog verder te vergroten. Met een hoge gemiddelde productie moet je niet te veel aan waarschijnlijkheden overlaten. Natuurlijk is het werk, maar je moet iets extra's doen om iets extra's te verdienen.'

Ketelaars onderschrijft het voordeel van nauwkeurigheid. 'Je maakt er een homogeen product van, waarbij selectie niet mogelijk is.' Ook bij Van Puijenbroek wordt, net als bij Scherders, het verse gras 's morgen gemaaid. De hoogproductieve koeien krijgen 3 tot 4 kilo droge stof, de laagproductieve circa 4,5 kilo. 'We hebben in het verleden ook wel eens meer kilo's gevoerd, maar het wordt dan moeilijker om goed te mengen en je bent meer afhankelijk van de kwaliteit van het gras dat je op dat moment maait. Met de huidige voerhoeveelheid hoeven we slecht kleine beetjes te corrigeren, dat werkt het mooist', stelt Ketelaars.

Toch heeft het inmengen van vers gras volgens Van Kalmthout zeker niet enkel voordelen. 'Wij moeten door het volume een voermengwagen extra laden. Ook kost het hele proces best wat arbeid. Maar aan de andere kant hoeven we 200 hectare minder in te kuilen op jaarbasis en kom je iedere dag even in het land. Door stalvoeren maai je daarnaast niet 30 hectare in één dag, maar 30 dagen één hectare. Dat heeft voor vogels en insecten wel een voordeel.'

Volgens melkveespecialist Rob Jacobs is het vers inmengen van gras vooral geschikt voor bedrijven die een be-

perkte hoeveelheid gras voeren. 'Tot ongeveer 4 kilo droge stof gaat perfect. Daarboven wordt de hoeveelheid te groot, het mengresultaat minder en kan het dus beter gewoon los worden gevoerd.'

Het inmengen heeft volgens Jacobs voertechneisch zeker voordelen. 'Er ontstaat een smakelijk mengsel, dat fantastisch ruikt. Bovendien is iedere hap homogeen en wordt de eiwitbenutting beter. Zeker in het najaar bij veel onbestendig eiwit in het verse gras is op bedrijven met een flink aandeel snijmais het inmengen wat dat betreft een voordeel. Bovendien is vers gras een veilige component in het rantsoen. Bij snedes vanaf 1500 kilo droge stof per hectare is er eigenlijk ook geen risico op vermoezing.'

De volgorde van laden van de voermengwagen is niet bij alle veehouders gelijk, maar Jacobs raadt aan het vers gras in ieder geval in de eerste helft van de laadvolgorde te laden. 'Dan is het mengresultaat vaak het beste, vooral omdat het een grote hoeveelheid betreft. Maar het belangrijkste is dat je bereid bent er tijd in te stoppen om het goed uit te voeren.'

Andere ingrediënten broeivrij

Een uitdaging van het inmengen van vers gras is de broeigevoeligheid. Ketelaars: 'Zeker in deze tijd, met een hoge luchtvochtigheid, is dat een uitdaging. Met een dag moet het voer echt op zijn. We hebben ook wel eens broeiremmers geprobeerd maar dat werkt niet.'

Van Kalmthout onderschrijft de broeigevoeligheid, maar stelt dat het gemengde rantsoen niet veel broeigevoeliger is dan het verse gras als dat apart gevoerd wordt. Volgens Jacobs kan broei worden voorkomen door ervoor te zorgen dat de andere componenten van het rantsoen echt broeivrij zijn. 'Ook is het beter om broeigevoelige producten zoals bierborstel niet te voeren.'

Michiel Scherders geeft aan dat hij niet het idee heeft dat het inmengen van het verse gras de opname vergroot, of de melkgift substantieel doet toenemen. 'Maar een betere benutting en daarmee besparing op eiwit, daarin zit de winst.' Jacobs is het daarmee eens. 'Het werk moet je niet onderschatten, het brandstofverbruik stijgt flink en je moet de investering voor vers gras in het rantsoen willen doen. Maar als je open staat voor een uitdaging, is er kostentechnisch zeker wat te behalen. Het staat en valt vervolgens met de uitvoering, maar dat is met weiden en gewoon stalvoeren ook zo.' |

Het inmengen van vers gras in het rantsoen gaat prima bij 4 tot 5 kilo droge stof per koe per dag

